

بررسی چالش‌های آموزشی و پژوهشی بهداشت حرفه‌ای از دیدگاه دانشجویان این رشته

احمد عبدالملکی

مدرس دانشگاه علمی - کاربردی واحد ملایر - کارشناس ارشد بهداشت حرفه‌ای - مدیرعامل اتاق HSE هگمتانه

Email: Ahmad.abdolmaleki@gmail.com

مهناز صلحی (دانشیار گروه آموزش بهداشت دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی ایران)

علی اصغر فرشاد (استادیار گروه بهداشت حرفه‌ای دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی ایران)

احمد جنیدی جعفری (دانشیار گروه بهداشت محیط دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی ایران)

ندا مهتدی (دانشجوی کارشناسی مامایی - دانشگاه آزاد اسلامی واحد تویسرکان - پژوهشگر)

چکیده

زمینه و هدف: بررسی چالش‌های آموزشی و پژوهشی بهداشت حرفه‌ای از دیدگاه دانشجویان این رشته در شناسایی نقاط ضعف و قوت، فرصت‌ها و تهدیدهای موجود که آینده این رشته را رقم می‌زند، دارای اهمیت فراوانی است. این مطالعه با هدف "تعیین مهمترین چالش‌های آموزشی - پژوهشی بهداشت حرفه‌ای از دیدگاه دانشجویان این رشته" صورت گرفته است.

روش بررسی: این مطالعه از نوع مقطعی - توصیفی می‌باشد. محیط پژوهش ۱۲ دانشگاه علوم پزشکی کشور بوده که به روش خوشه‌ای انتخاب شدند. تعداد نمونه نیز تعداد ۳۲۴ دانشجوی رشته بهداشت حرفه‌ای مقطع کارشناسی و کارشناسی به بالا می‌باشد. ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه بوده که با استفاده از نرم افزار SPSS و آزمون‌های کای دو مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است.

یافته‌ها: از دیدگاه دانشجویان، ۵۰.۴۴٪ علت عدم علاقه به سرفصل‌های آموزشی را "عدم کاربرد در کار اجرایی و غیر ملموس بودن سرفصل"، ۴۱٪ علت عدم حضور و استفاده از کارآموزی را "مفید نبودن دوره به صورت کنونی"، ۴۰.۰۸٪، موثرین عامل در یادگیری و آموزش را "اساتید، محیط کار" و مانع اصلی پژوهش را "عدم حمایت مالی" (۳۸.۲۶٪) و "کمبود امکانات آزمایشگاهی" (۲۷.۸۸٪) بیان شد.

بحث و نتیجه‌گیری: بازنگری نظام آموزشی فعلی و هماهنگ نمودن محتویات آموزشی با نیازهای روز و آنچه در محیط کار ضروری و نیاز است، سازماندهی نحوه ارائه خدمات آموزشی پژوهشی و نیز هدفمند و اولویت بندی نیازها و رفع آنها، ایجاد نظام جامع در زمینه سلامت کار و بهداشت حرفه‌ای مبتنی بر نیاز و هماهنگ با عمل را می‌توان راه حل اصلی مسائل پیش روی بهداشت حرفه‌ای دانست.

واژه‌های کلیدی:

دانشجو، دیدگاه، بهداشت حرفه‌ای، چالش‌های آموزشی و پژوهشی.

مقدمه

سرعت و پیوستگی تحولات در جهان امروز بنحوی است که ضرورت بازبینی برنامه‌های آموزشی جهت انتظارات جدید به صورت مستمر باید مورد توجه قرار گیرد و ارزشیابی مناسب و پژوهش در آموزش، ابزارهای عملی، جهت حرکت همگان با این تحولات به منظور ارتقای کیفیت در آموزش، پژوهش، بهداشت و درمان محسوب می‌گردند. (۱). نظام آموزش عالی به عنوان یک نظام پویا، هوشمند و هدفمند که با چالشهای جدیدی روبرو است، دارای دو بعد کمی و کیفی است. توسعه پایدار این نظام مستلزم رشد موزون، متناسب و متعادل هر دو بعد کمی و کیفی به موازات یکدیگر است. گسترش کمی نظام آموزش عالی بدون توجه به توسعه کیفیت، پیامدهایی همچون افت تحصیلی، وابستگی علمی، فرار مغزها، عدم کارآفرینی و ضعف تولید دانش را به همراه خواهد داشت (۲). آموزش یعنی فراهم ساختن موجباتی که فراگیران بتوانند به کسب اطلاعات و معلومات مورد نظر بپردازند و همچنین مهارتها و عادت‌هایی به دست آورند که هم موجب تسلط آنان در یک رشته از دانش‌ها، فنون و هنرها شود. در زمینه آموزش وجود عدم هماهنگی بین آموخته‌های حین تحصیل و کاربرد آن در محیط واقعی کار از مسائل مورد بحث و عامل عمده نگران‌کننده است (۳). اطمینان از کیفیت آموزش و حفظ و نگهداری آن یکی از وظایف اصلی دانشکده‌ها است و بستگی دارد به اطمینان از کیفیت بخش‌های تشکیل دهنده آن، تدریس یکی از مهمترین بخش‌های فرایند آموزش است. از آنجا که در فرایند آموزش تدریس و یادگیری دو بخش وابسته به هم هستند، گرچه تدریس فعالیت استاد است ولی نتیجه آن یادگیری است که معطوف به فراگیر یا دانشجو است. لذا بررسی ویژگی مهم درس اثربخش از دیدگاه خود تدریس کننده و نیز یادگیرنده اهمیت بسیار دارد. (۴) یکی از اصلی‌ترین و گرانبهارترین ارکان دانشگاه‌های علوم پزشکی اعضای هیأت علمی آنها هستند که دارای وظایف مختلف می‌باشند. اما از عمده‌ترین وظایف این اساتید تدریس و آموزش دانشجویان است که کیفیت آن در ارتقای انگیزه، نشاط، نوآوری و افزایش کارآیی استاد و دانشجو تأثیر بسزایی دارد. تدریس اثر بخش، مجموعه‌ای از عملکردها و ویژگیهای استاد است که باعث دستیابی به اهداف آموزشی و یادگیری دانشجو می‌گردد (۵). دوره‌های کارآموزی و کارورزی در شکل‌دهی مهارتهای اساسی و توانمندی‌های حرفه‌ای دانشجویان نقش اساسی دارد. برنامه‌ریزی برای آموزش عامل یک دسته از مشکلات است که در نهایت ضعف مهارتهای حرفه‌ای فارغ التحصیلان و کاهش و کارآیی و اثربخشی نظام آموزش و کیفیت ارائه خدمات بهداشتی درمانی به جامعه را در بر دارد. با توجه به اهمیت نظرات دانشجویان به عنوان مشتریان فرایند آموزش و اهمیت شناسایی مشکلات موجود در این زمینه، علاوه بر تداوم و تقویت برنامه‌های موجود، تأمین امکانات کافی و محیطهای آموزشی استاندارد و نیز اصلاح روشهای ارزشیابی مورد تأکید قرار می‌گیرد. (۶) نیازسنجی بعنوان فرایند جمع‌آوری و تحلیل اطلاعات که بر اساس آن نیازهای افراد گروهها و جوامع مورد شناسایی واقع می‌شود دارای قدمتی به اندازه خود تعلیم و تربیت و یا در واقع خود انسان است. زیرا انسان در طی قرون و اعصار، همواره ناگزیر از شناسایی نیازهای متنوع خویش و تصمیم‌گیری درباره طرق بر طرف ساختن آنها بوده است. (۷) بدین ترتیب دیدگاه دانشجویان نسبت به وضعیت آموزشی- پژوهشی رشته تحصیلی خود چه در طول تحصیل و چه در دوره کارآموزی در عرصه و کارآیی آن مورد بررسی قرار گرفته است. و ضمن این بررسی سعی شده است با استفاده از نظرات و دیدگاه‌های دانشجویان بهداشت حرفه‌ای ضمن شناسایی مهمترین چالش‌های آموزشی و پژوهشی و یافتن راه حل مناسب برای بر طرف نمودن این چالش‌ها، یک نیازسنجی نیز در این خصوص انجام پذیرد. در ضمن تا بحال چنین موضوعی در کشور و در زمینه بهداشت حرفه‌ای صورت نگرفته است، لذا اطلاعات از پژوهش‌های قبلی در این خصوص وجود ندارد.

روش کار

این مطالعه از نوع مقطعی - توصیفی (Cross-Sectional) می‌باشد. کلیه دانشجویان مقطع کارشناسی به بالا ترم یک به بعد بهداشت حرفه‌ای در محیط پژوهش دانشگاه‌های علوم پزشکی شهید بهشتی، ایران، حفاظت، زاهدان، همدان، ساری، شیراز، اصفهان، قزوین، کرمانشاه، کاشان و تهران.

به علت اینکه نتایج به دست آمده از این پژوهش قابل تعمیم به سراسر کشور و کلیه دانشگاه‌های علوم پزشکی که دارای رشته بهداشت حرفه‌ای در مقطع کارشناسی به بالا هستند باشد، از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای (شمال، جنوب، غرب، شرق و مرکز کشور) استفاده شده است که در کل تعداد ۱۲ دانشگاه علوم پزشکی از بین دانشگاه‌های دارای شرایط (دارای رشته بهداشت حرفه‌ای در مقطع کارشناسی به بالا) انتخاب شدند و از میان این دانشگاه‌ها تعداد ۳۲۴ نفر دانشجو بصورت تصادفی انتخاب، پرسشنامه مربوطه را تکمیل و تحویل محقق داده‌اند.

$$N = \frac{z^2 pq}{d^2}$$

ابتدا پرسشنامه‌ای به کمک همکاران طرح با توجه به هدف کلی، اهداف ویژه، سوالات و فرضیات پژوهشی طراحی که این پرسشنامه شامل دو بخش سوالات بسته و سوالات باز بوده و پس از ملاحظه اساتید اقدام به انجام استاندارد سازی پرسشنامه مربوطه شد (پایلو). با توجه به جامعه آماری و حجم نمونه تعداد ۱۲ پرسشنامه در دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران سابق، تهران و شهید بهشتی توسط دانشجویان مقاطع لیسانس و فوق لیسانس تکمیل و ضمن پاسخ به سوالات نظرات، پیشنهادات و یا انتقادات در مورد محتوای سوالات دریافت گردید. پس از جمع‌آوری تعداد مورد نظر پرسشنامه تحت نظر اساتید بهداشت حرفه‌ای، آموزش بهداشت و اپیدمیولوژی نتایج آنالیز و اعتبار به روش آلفا کرومباخ به مقدار ۰/۷۵ که از نظر آماری در حد مطلوب می‌باشد به دست آمد. روایی پرسشنامه نیز با آزمون-Test Retest محاسبه و ضریب همبستگی پرسشنامه مذکور $r=0.8$ بدست آمد. در ادامه جهت بدست آوردن Validity پرسشنامه از دو روش Face Validity & Content Validity استفاده شد. در مورد گزینه اول از نظرات اساتید محترم مشاور در طرح استفاده و اصلاحات ضروری ارائه و اعمال گردید. و در مورد دوم ضمن استفاده از نظرات اساتید محترم، کارشناسان بهداشت حرفه‌ای و همکاران طرح نیز نظرات خویش را ارائه داده و طی جمع‌بندی کلیه پیشنهادات و اعمال اصلاحات مورد نیاز پرسشنامه طی جلسه‌ای با حضور همکاران تایید و نهایی گردید و در نهایت از پرسشنامه مورد نظر جهت اجرای پروژه استفاده شد. داده‌های گردآوری شده به کمک نرم افزار SPSS و آزمونهای کای دو، ضریب همبستگی، آنالیز واریانس، آلفا کرومباخ (روش تحلیلی) و همچنین میانگین و انحراف معیار (روش توصیفی) مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها

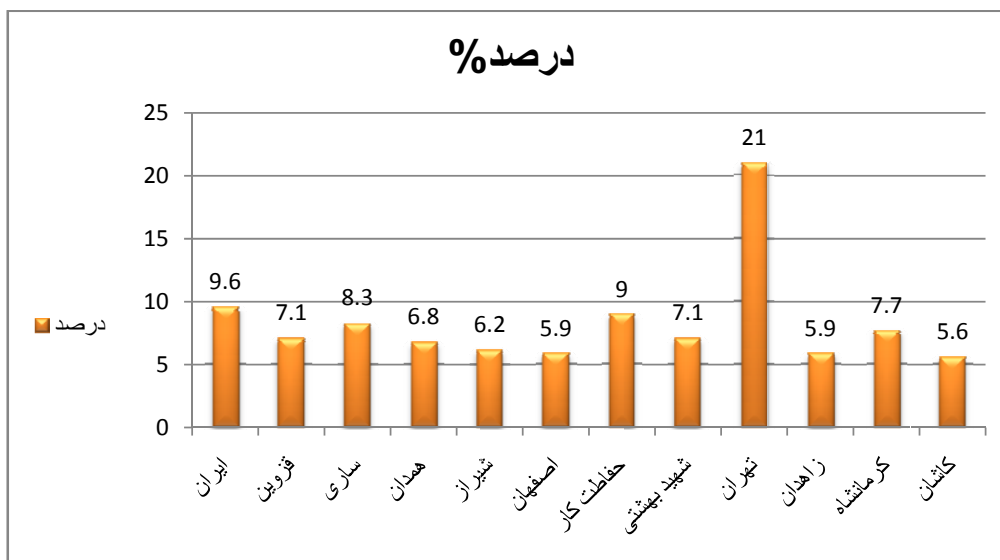
بیشترین تعداد پرسشنامه در دانشگاه علوم پزشکی تهران تکمیل شده است (۲۱ درصد) و کمترین تعداد پرسشنامه توسط دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کاشان تکمیل گردیده است (۵/۶ درصد) (نمودار ۱). رشته تحصیلی مقطع کاردانی بیشترین دانشجویان که در این تحقیق مورد مطالعه قرار گرفته‌اند "بهداشت حرفه‌ای" بوده است (۶۴/۵ درصد) و کمترین میزان در مقطع کاردانی رشته ایمنی بوده اند (۵/۶ درصد) (نمودار ۲). ۷۵ درصد از دانشجویان مورد مطالعه در سن بین ۲۰-۲۵ بودند. ۶۷/۳ درصد از دانشجویان که پرسشنامه را تکمیل کرده‌اند مرد می‌باشند. نتایج این مطالعه نشان داد که:

- ۳۲/۱۱ درصد از دانشجویان اعلام کردند که "هیچکدام" از سرفصلها حذف نشود و (۱۸/۸۵ درصد) بیان کرده‌اند که سرفصل‌ها ثابت بماند (نمودار ۳).
- دانشجویان (۲۸/۱۲ درصد) بیشترین میزان علت عدم علاقه خویش را به امر پژوهش "نبود امکانات" عنوان کردند (نمودار ۴).
- علت عدم علاقه به سرفصل‌های آموزشی از دیدگاه دانشجویان (۵۰/۴۴ درصد) "عدم کاربرد در کار اجرایی و غیر ملموس بودن سرفصل" عنوان شده است (نمودار ۵).
- علت عدم حضور بر سر کلاس درس از نظر دانشجویان (۳۰/۷۹ درصد) "مفید نبودن کلاس درس" بیان شده است (نمودار ۶).

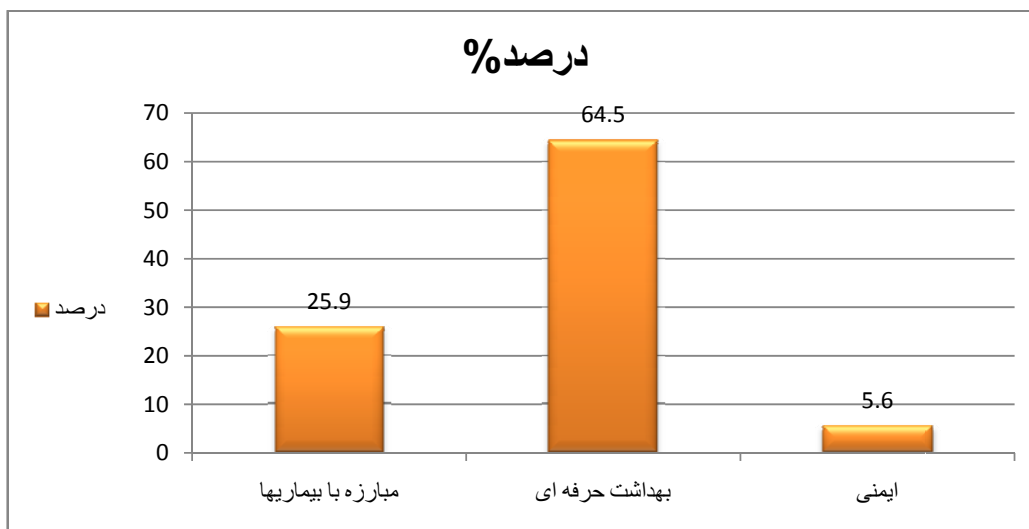

- علت عدم حضور و استفاده از کارآموزی از دیدگاه دانشجویان (۴۱ درصد) "مفید نبودن دوره به صورت کنونی" بیان شده است (نمودار ۷).
- دانشجویان (۴۰.۰۸ درصد) موثرین عامل در یادگیری و آموزش را "اساتید-محیط کار" بیان کرده اند (نمودار ۸).
- "عدم حمایت مالی" (۳۸.۲۶ درصد) و "کمبود امکانات آزمایشگاهی" (۲۷.۸۸ درصد) به عنوان مانع اصلی پژوهش از دیدگاه دانشجویان بیان شده است (نمودار ۹).

نمودار ۱: میزان مشارکت دانشگاه‌های علوم پزشکی مورد مطالعه در تکمیل پرسشنامه بر حسب درصد

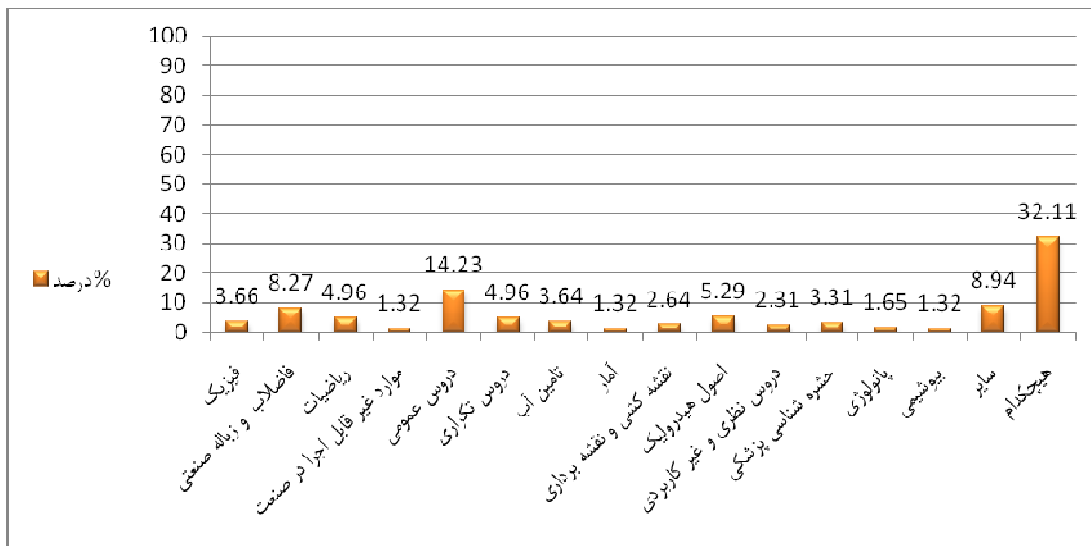

نمودار ۲: رشته تحصیلی مقطع کاردانی دانشجویان مورد مطالعه در این تحقیق بر حسب درصد

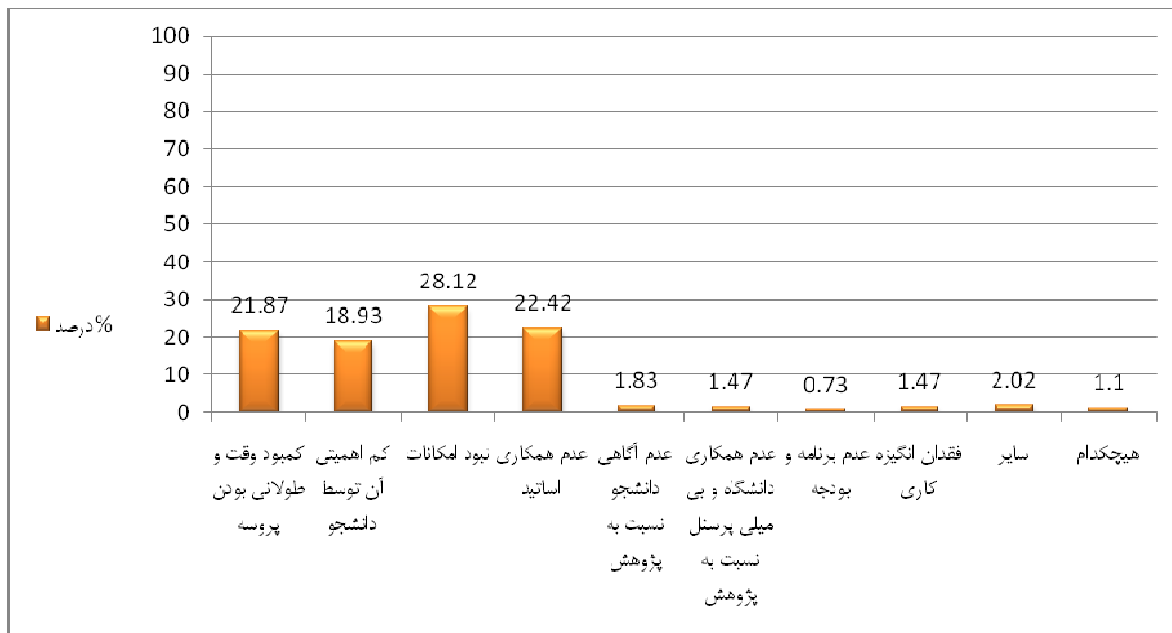

نمودار ۳: سرفصل‌هایی که از نظر دانشجویان باید حذف شود بر حسب درصد

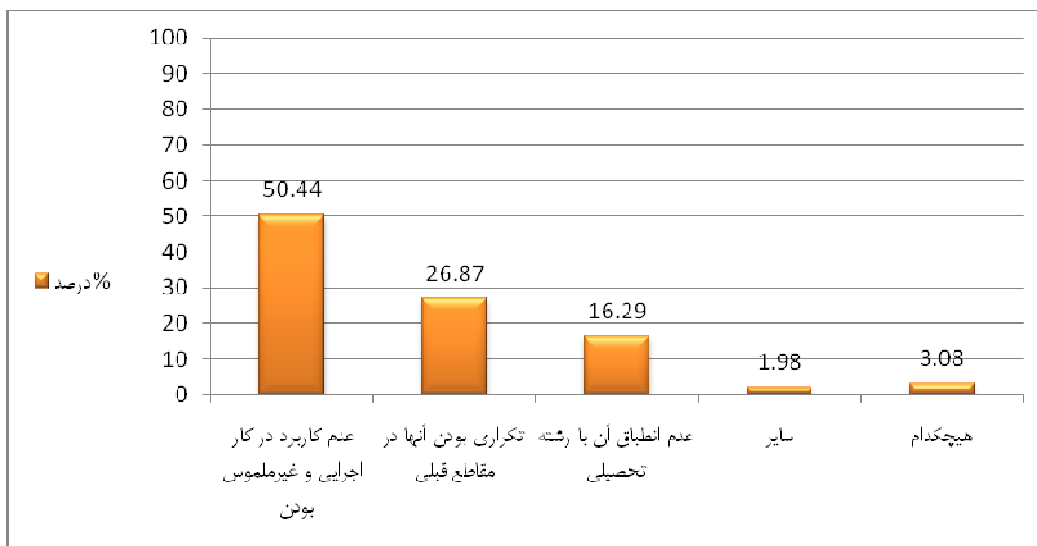

نمودار ۴: علت عدم علاقه دانشجویان به امر پژوهش بر حسب درصد

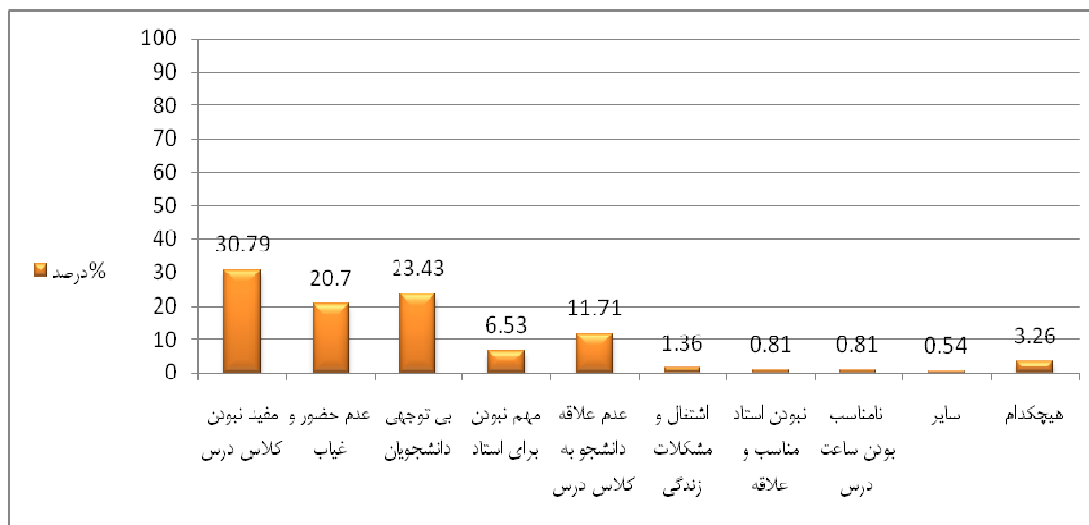

نمودار ۵: علت عدم علاقه دانشجویان به سرفصل آموزشی بر حسب درصد

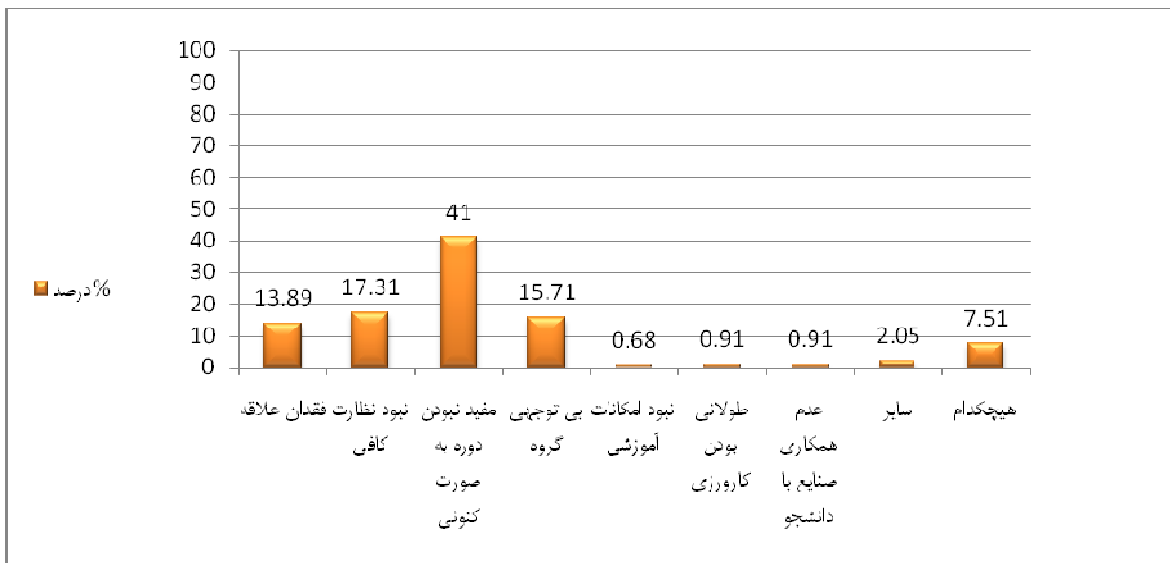

نمودار ۶: علت عدم حضور دانشجویان بر سر کلاس درس بر حسب درصد

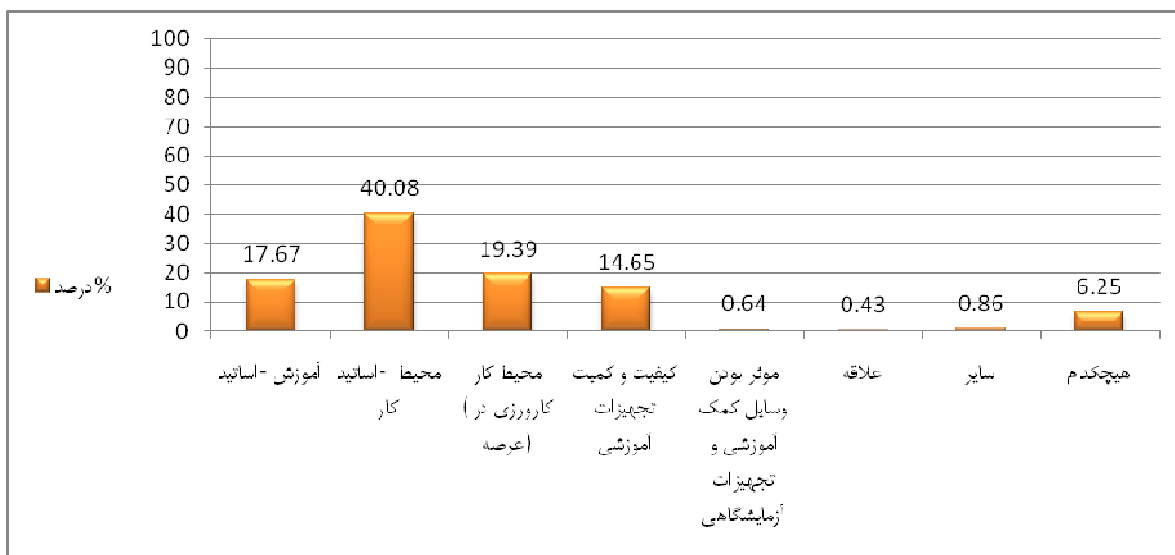

نمودار ۷: علت عدم حضور دانشجویان و استفاده از کارآموزی بر حسب درصد

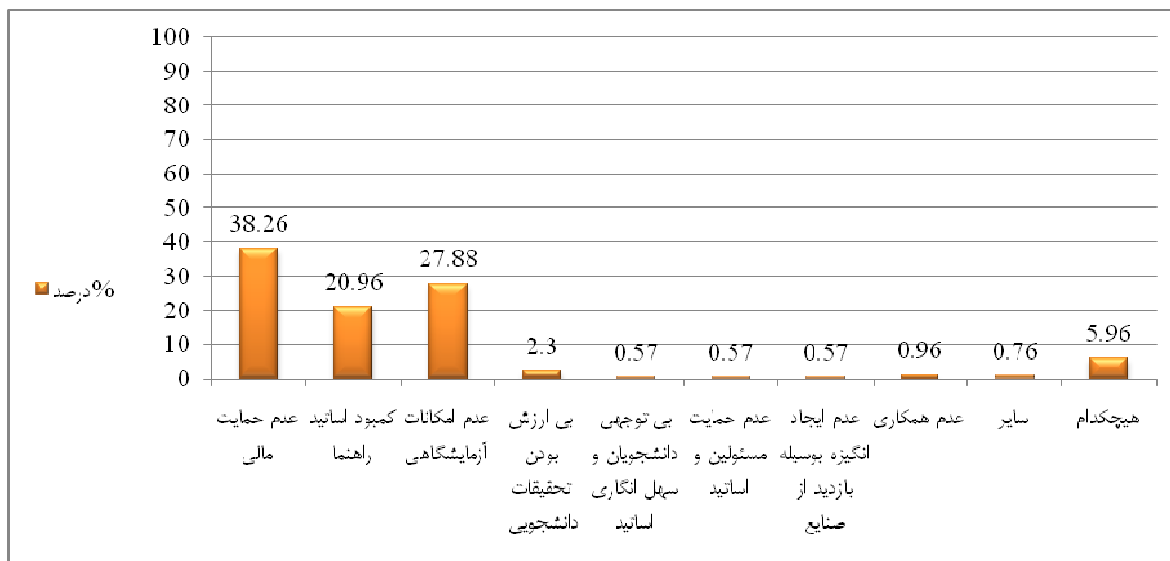

نمودار ۸: عوامل موثر در یادگیری و آموزش دانشجویان بر حسب درصد

نمودار ۹: موانع اصلی در پژوهش از دیدگاه دانشجویان بر حسب درصد

بحث و نتیجه گیری

یک نظام آموزشی در صورتی مؤثر و کارآمد واقع می‌گردد که از جنبه نظری، عملی و شرایط اجرای کار مورد بازبینی مداوم قرار بگیرد، تا اینکه پاسخگوی نیازهای فعلی و آینده جامعه گردد (۸). در ارزیابی نظام آموزشی دانشگاهی از راههای مختلفی می‌توان وارد شد یکی از راههای قابل توجه برای انجام این مهم مطالعه نظرات فارغ‌التحصیلان رشته‌های مختلف دانشگاهی نسبت به کیفیت و کارایی آموزشهای فرا گرفته شده در دوران تحصیل می‌باشد (۹). نگرانی در مورد رشته تحصیلی و آینده شغلی از معضلات دانشجویان در بعضی از رشته‌های دانشگاهی می‌باشد. لذا پرداختن به مسائل و مشکلات دانشجویان در طول تحصیل که کیفیت آن آینده شغلی دانش‌آموخته را به طور قابل توجهی تحت تاثیر قرار می‌دهد (۱۰) آنهم از دیدگاه خود دانشجویان که مدتی با کاستی‌ها دست و پنجه نرم کرده‌اند و همچنین بررسی نگرش دانشجویان به آینده شغلی و رشته تحصیلی خود می‌تواند اطلاعات لازم را در اختیار مسئولان قرار دهد تا با بازنگری در برنامه‌های گزینشی و آموزشی کشور، حمایت همه جانبه از دانشجویان و دانش‌آموخته‌گان، امکان بکارگیری مناسب و ایجاد انگیزه شغلی در این قشر از جامعه را فراهم نماید.

در این مطالعه تقریباً ۵۰ درصد از دانشجویان خواستار حذف برخی از واحدهای درسی نظیر فیزیک، ریاضیات، فاضلاب و زباله صنعتی، اصول هیدرولیک، آمار و بودند که این موضوع نشان دهنده این می‌باشد که باید سرفصل دروسی که اشاره شد در گروه‌های تخصصی مورد بازنگری قرار گرفته و اصلاحات مورد نیاز اعمال گردد و جنبه‌های ایمنی و بهداشت شغلی در سرفصل‌ها بیشتر گنجانده شود، چرا که حذف این واحدهای درسی با توجه به اهمیت آنها غیرممکن است. با توجه به اهمیت امر پژوهش افزودن واحد روش تحقیق در مقطع کارشناسی در ترم اول بایسته است و یا حداقل امکان کارگاه‌های روش تحقیق در سطح گروه آموزشی بهداشت حرفه‌ای برای دانشجویان جهت آشنا نمودن آنان با روش‌های تحقیق و اهمیت تحقیق برگزار شود. همچنین انجام اکثر طرح‌های تحقیقاتی نیاز به امکانات و تجهیزات مرتبط در خصوص عوامل زیان‌آور محیط کار دارد، باید تسهیلاتی در خصوص تهیه وسایل، تجهیزات و امکانات مناسب و در اختیار قراردادن آنها برای استفاده بهینه دانشجویان دانشگاه‌های علوم پزشکی در نظر گرفته شود، تا علاقه دانشجویان به امر پژوهش ارتقاء یابد. بیشتر دانشجویان، عدم کاربرد در کار اجرایی و غیر ملموس بودن سرفصل، مفید نبودن کلاس درس و مفید نبودن دوره کارآموزی به صورت کنونی را از دلایل عدم حضور خود در سر کلاس و

کارآموزی ذکر کرده اند. چنانچه ارائه واحد کارآموزی رشته بهداشت حرفه ای در صنایع، بازدید از صنایع و مراکز بهداشتی درمانی، صرفا توسط اعضای هیات علمی و بخصوص تحت نظر آنها صورت گیرد، می توان انتظار وضعیت مطلوبی از کارآموزی در عرصه دانشجویان داشت. همچنین عدم هماهنگی بین آموخته‌های حین تحصیل و کاربرد آن در محیط واقعی کار از مسائل مورد بحث و عاملی مهم و نگران کننده در این پژوهش است. افزایش ناموزون و بی‌رویه تعداد پذیرفته شدگان رشته های مختلف مراکز آموزش عالی کشور و نبود بستر مناسب آموزشی، رفاهی، پژوهشی و همچنین عدم توازن بین ورودی و خروجی دانشگاه ها یکی از مسائل حاد و مشکل آفرین جامعه ما است. از نتایج این مطالعه می توان چنین نتیجه گرفت که دستیابی به توسعه پایدار با محوریت نیروی کار سالم و مولد؛ ضرورت تربیت نیروی کار متولی سلامت کار، بهداشت حرفه ای و بهره گیری از متخصصین در مراکز و گروه های هدف بیش از پیش هویدا و بدیهی است. و دستیابی به این مهم بدون داشتن یک نظام آموزشی منسجم ، به روز و مطابق با نیازهای فعلی و چشم انداز آینده، و در برگیرنده مفاهیم رفاهی و پژوهشی امکان پذیر نمی باشد . نظام آموزشی باید پویا و متحول ، مبتنی بر استانداردهای روز ملی و بین المللی باشد . اهداف و چشم اندازهای درون مرزی و برون مرزی کشور را مد نظر قرار دهد و در راستای جایگاه نظام سلامت در سند چشم انداز ۲۰ ساله توسعه و نقشه جامع علمی کشور باشد. در این مطالعه نزدیک به ۵۰ درصد از دانشجویان مهمترین چالش های کنونی بهداشت حرفه ای را سه چالش زیر ذکر کرده اند که یکی از آنها به موضوع آموزش و نظام آموزشی موجود مربوط میشود:

۱- ناشناخته بودن رشته در بین مدیران ، کارفرمایان ،آحاد مردم جامعه و حتی قشر تحصیل کرده وعدم توجه ایشان در زمینه بهداشت حرفه ای(ضعف فرهنگ سلامت کار) (۲۱.۴ درصد از دانشجویان).

۲- عدم حمایت و توجه مدیران، کارفرمایان و وزارتخانه های ذیربط(عدم حمایت از سوی دولت ،ضعف و خلاء قانونی) (۱۷.۱۹ درصد از دانشجویان).

۳- منطبق نبودن دروس تئوری با آنچه که در محیط کار با آن مواجه هستیم (عملی نبودن واحد های ارائه شده در محل کار واقعی و اهمیت ندادن به دروس عملی) (۱۰.۵۲ درصد از دانشجویان).

علاوه بر سه چالش مهم ذکر شده نبود علاقه در بین دانشجویان در خصوص رشته و متعاقبا فعالیت های جانبی و پژوهشی و آشنایی آنان با این امور(۱.۴درصد) ، فقدان بانک اطلاعات و پژوهشکده ملی در زمینه بهداشت حرفه ای(انستیتو یا تشکیلات فعال و متشکل از نخبگان بهداشت حرفه ای کشور) (۱.۰۵درصد) و عدم انجام پژوهش های ملی کافی در زمینه بهداشت حرفه ای(۰.۳۵درصد) مربوط به موضوع پژوهش میباشد که بخشی از چالش های پیش روی بهداشت حرفه ای را از دیدگاه دانشجویان این رشته شامل میشود.

بنابراین میتوان چنین نتیجه گیری کرد که چالشهای آموزشی نسبت به چالشهای پژوهشی در اولویت قرار دارند.و بخش عمده ای از نگرانی های دانشجویان را در بر میگیرد و از بین مهمترین چالشهای بهداشت حرفه ای سومین چالش، موضوع آموزش می باشد ولیکن از مسئله تحقیق و پژوهش نیز نباید غافل شد.

با توجه به مطالب ذکر شده موارد زیر پیشنهاد می شود :

- توجه مسئولین به بازنگری نظام آموزشی فعلی و هماهنگ نمودن محتویات آموزشی با نیازهای روز و آنچه در محیط کار ضروری و نیاز است.
- سازماندهی نحوه ارائه خدمات آموزشی، پژوهشی و هدفمند نمودن این قبیل خدمات و اولویت بندی نیاز ها و رفع آنها .
- توجه به مسائل و مشکلات رفاهی، آموزشی و پژوهشی دانشجویان و مراکز آموزش عالی .
- سازماندهی و ایجاد نظام جامع پژوهش در زمینه سلامت کار و بهداشت حرفه ای از طریق تشکیل یک مرکز تحقیقات دانشجویی تخصصی و ملی و یا تاسیس پارک های علم و فناوری تخصصی
- مرتفع نمودن مسائل و مشکلاتی که باعث عدم علاقه دانشجو می شوند.

- بکارگیری نیروهای جوان و بهره‌گیری از تجارب اساتید پیشکسوت در این رشته و پرورش دانشجویان، تخصص محوری و نه مدرک‌گرایی.
- ایجاد بستر مناسب پژوهشی در زمینه بهداشت حرفه‌ای و کاربردی نمودن نتایج اینگونه پژوهش‌ها.
- ایجاد تعامل سازنده و هماهنگی بین بخشی مناسب در راستای دستیابی به اهداف بهداشت حرفه‌ای.
- ایجاد تعادل بین امروز و فردا، سازماندهی جذب فارغ‌التحصیلان در واحد‌ها و مراکز هدف و....
- کوتاه نمودن پروسه تصویب پروژه‌های تحقیقاتی، تخصیص بودجه و امکانات بیشتر و بازنگری در خصوص روند موجود اجرای طرح‌های تحقیقاتی
- پرورش اساتید پژوهشی جهت هدایت طرح‌ها و پروژه‌های تحقیقاتی دانشجویی در دانشگاه‌های علوم پزشکی
- حمایت‌های مادی و معنوی از دانشجویان پژوهشگر و صرفاً خودداری از شرط معدل بعنوان معیار اصلی در انتخاب دانشجویان پژوهشگر برتر
- برگزاری دوره‌های آموزشی و اختصاص دروس و واحدهای پژوهشی در مقاطع کارشناسی و نه فقط مقطع تحصیلات تکمیلی به بالا

تقدیر و تشکر

این مطالعه با همکاری اداره کل سلامت محیط و کار وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی صورت گرفته است. همچنین از آقایان دکتر احمد جنیدی جعفری، دکتر امیر امیر خانی و دکتر محسن توفیقی، اساتید محترم گروه بهداشت حرفه‌ای دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی ایران، مهندس والیه ملکی، مهندس علی پایکاری، محمد ابراهیم میرجلیلی، احد اکرمی و همکاران کادر بهداشت حرفه‌ای دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران، تهران، کاشان، شهید بهشتی، قزوین، شیراز، زاهدان، مازندران (ساری)، اصفهان، حفاظت کار و کرمانشاه که در اجرای این پروژه یاری نمودند قدر دانی می‌شود.

References

- 1- Rabbani A, Farzianpour F, Zamani GH.R, Zinaloo A.A, Shajari H. Internal evaluation in Department of Pediatrics Faculty of Medicine, Tehran University of Medical Sciences. Iran J Pediatric, Vol 16, No 3, Sep 2006: p 301-307.[Persian]
- 2- Aghamolaei T, Zare SH, Abedini S. The Quality Gap of Educational Services from the Point of View of Students in Hormozgan University of Medical Sciences. Strides in Development of Medical Education Journal of Medical Education Development Center, 2006; 3(2): 78-85.[Persian]
- 3- Yaghubi T, Nazari R. Survey and compare of nursing students and teachers ideas about lack of coordination among learning and it's application in the workplace in Mazandaran University Of Medical Sciences. Iranian Journal of Medical Education, 2004;10 (49).[Persian]
- 4- Salehi SH, Zahraei H, Amini R, GHazavi P, SHahneh Z, Ziaei SH. Survey Of Effective specifications Of Clinical Teachers, Point Of View Students And Teachers, Faculty Of Nursing, Esfahan University Of Medical Sciences. Iranian Journal of Medical Education, 2004; VOL 1,NO 10: P 22-23 (49).[Persian]
- 5- Sabrieh fard SH, Hooshyari M, KHazani H. Survey And Compare Of Effective Teaching Indices Point Of View Of Teachers And Students, Ahvaz University Of Medical Sciences.
- 6- KHadivzadeh T, Farrokhi F. Survey of strength and weak points of clinical education ,point of view daily and nightly students, faculty of nursing, mashhad university of medical sciences. Iranian Journal of Medical Education, 2004; VOL 1,NO 10: P 67-68.[Persian]
- 7- Ddman M. Educational needs and it's importance in education. Iranian Journal of Medical Education, 2004; VOL 1,NO 10: P 45-46. [Persian]
- 8- GHiami S.S. Survey Of Importance And Application Of Librarian Courses, Point Of View Of Students And Librarians In Kerman University Of Medical Sciences. www.sid.ir, 2007; Vol 7, No 3. [Persian]
- 9- Bahrami Babaheidari T, Sedaghat S, Komeili Sani H, Sabeti F. Survey of practitioner's profile, point of view of graduates in Abadan Faculty of Nursing. Iranian Journal of Medical Education, 2004; VOL 1, NO 10: P 85-86. [Persian]
- 10-Sadr Arhami N, Kalantari S, Atarod S. Attitudes of medical students about major and it,s future in Esfahan university of medical sciences. Iranian Journal of Medical Education, 2004; VOL 1, NO 10.[Persian]